

Alle politiske partier fortviler over det økonomiske sluket norsk helsevesen er blitt. Hvert år øker helsebudsjettet betydelig, likevel skriker sykehuse- sene om ytterligere økninger og gjeldsettergivelse. De private aktørene må til- bake, skriver **Trygve Kase**, spesialist i generell kirurgi, Ringvoll Klinikken.

Et usunt puslespill

DEBATT & INNLEGG

På mindre enn ti år er kost- nadene til helse-Norge doblet. Vi bruker nå 200 milliarder kroner i året på helse. Utgiftene til helse øker mer enn bnp. Dette har ført til at Norge har verdens dyreste skattefinansierte helsevesen. Vi bruker nå mer enn 40.000 kroner per pasient per år. Sammenligner vi med Sve- rige, bruker vi 50 prosent mer per pasient. Norge kunne vært stolt av en slik økonomisk satsning, om det hadde gitt oss et bedre helsevesen. Dessverre finnes det ingen ros og ære for å sløse bort penger. Vi burde skamme oss.

Hvordan har helsevesenet kommet i denne situasjonen? Helsepersonell bruker pasien- tene som brekkstang i den øko- nomiske helsedebatten. Bevisst nevner lederne at barn, hjertesy- ke og kreftsyke blir taperne, og argumenterer med «medisinsk uforsvarlig», noe som åpner politikernes lommebok.

Legeforeningens representan- ter ved sykehusene forlanger at det er politikernes som må priorite- re i helsekøen hvis man skal klare seg innenfor budsjetterte midler. De tillitsvalgte legene har glemt sin utdanning. Det er selvsagt ingen andre enn legene som skal og kan stå for den medisinske prioriteringen. Annet er ansvarsfraskrivelse.

70-80 prosent av helseforeta- kenes kostnader er lønn. Opptel- ling i helseforetakene i 2007 avslørte at det var ansatt 1200 for mange leger i forhold til de gitte hjemler. Dette er kostbart når det ikke fører til økt behandling.

Den rødgrønne regjering har forlatt politikken til Stoltenberg 1-regjeringen, som så hvilke grep som var nødvendige. Da kom uavhengige personer med styre- erfaring inn i styrene, og man startet prosessen med å få øko- nomien under kontroll. Man slapp til private aktører som

skulle dynamisere den praktiske helsepolitikken. De private sykehuse- sene viste at man kunne drive lønnsomt til tross for at man fikk mindre betalt enn de offentlige sykehusene. Det er tverrpolitisk enighet om at de private aktø- rene var årsaken til reduserte køer dengang. Men de to-tre siste årene er den private andelen blitt redusert fra 3,8 til 0,8 prosent. Politisk bestemt, men ikke bra for pasientene. Og helsekøene stiger naturligvis igjen. Antall pasienter som selv finansierer sine operasjoner er klart økende.

Det finnes ikke nok spesialister til å betjene alle våre sykehus i dag. Det finnes kirurgiske avde- linger hvor opp til tredjedeler av legene er vikarer. Denne gruppen leger vil alltid gjøre en dårligere jobb. Selv den gode kirurgen vil være dårligere når man er på «bortebane». I tillegg er vikaren dyrere, både i lønn og i drift.

Helsestyrene er igjen blitt politi- serte. Uavhengige næringslivsle- dere er ute. For eksempel i Helse Sør-Øst er kun 11 prosent av sty- remedlemmene fra næringslivet. Resten er politikere og helserela- tert personell. Det sier seg selv at det her kan bli mange styremed- lemmer med vikarierende argu- menter. Styrene blir ineffektive og administrasjonen må ta

POLITISERT. Helsestyrene er igjen blitt politi- serte, skriver Trygve Kase.

beslutninger som burde vært tatt av kyndige i styrerommene.

Kan vi komme ut av denne situasjonen? Dette er et pusle- spill. Alle brikkene er der. Det er bare å legge dem på plass. Putt alle pasienter under samme paraply, og lag et samarbeid med de private kommersielle aktører. Det er helt uvesentlig hvem som gjør arbeidet, bare det blir gjort med god kvalitet.

De private aktørene gjennom- fører en bedre logistikk og har på enkelte fagområder større produksjon enn helseforetakene. Dette gir kvalitetsløft til betyde- lig rimeligere pris. Man utfører kirurgien med langt mindre stab, noe som reduseres utgif- tene.

Overlater man enklere pasi- entgrupper til de private, kan man redusere antall offentlige sykehus, kaste ut vikarene og la de gode, gjenværende legene utvikle seg innen den tunge

■ **DYRT.** Norge har ifølge artik- kelforfatteren verdens dyreste skattefinansierte helsevesen. Foto: Gunnar Bløndal

kirurgien som virkelig krever erfaring og kompetanse. I dag bruker disse kirurgene for mye av sin tid på enkel kirurgi, og går glipp av denne erfaringen. En slik ansvarsdeling vil frigi bety- delige midler som kunne gå til universitetssykehus og forsk- ning. Det ville gitt stolte leger. For det er det ikke mange som er i dag.

Det er overordnede politiske avgjørelser som skal ligge i bunn for å få orden på vårt haltende helsevesen. Ikke penger. Vår politiske ledelse legger i dag rammer og setter krav på en slik måte at mange biter i puslespil- let mangler. Regjeringen torpe- derer alle muligheter for å gjøre noe med situasjonen. Man har bestemt seg for å «fjerne» de private aktører, og samtidig opp- rettholde alle offentlige sykehus.

Jeg håper vi snart får en sen- tral politisk ledelse som ser dette paradokset, og lar forholdet til pasientene være viktigere enn forholdet til ideologi.

SE OGSÅ SIDE 8-9-10 →

Tøys om handlings- regelen

Finanskomiteens leder Rei- dar Sandal (Ap) hevder i et debattinnlegg i DN 19. mai at handlingsregelen vil utgjøre et samarbeidsproblem for ikke- sosialistiske partier. Jeg betrak- ter ikke dette som noe problem. Problemet er derimot statsbud- sjettsystemet, som ikke skiller mellom kostnader og investe- ringer, og heller ikke har et lang- siktig perspektiv, men kun ett år. Dette er en alvorlig svakhet som

SVAKHET. Problemet er statsbudsjett- systemet som ikke har et lang- siktig perspek- tiv, skriver Ulf Leirstein.

hemmer fornuftig anvendelse av den norske statens enorme res- surser.

Det er liten tvil om at Norge burde investert i blant annet bedre veier til beste for arbeids- takere og næringsliv. Både Høy- res Trond Helleland og flere Ap- politikere har sett denne svakhe- ten, og har vært inne på tanken om å ta infrastrukturinveste- ringer ut av statsbudsjettet (Aftenposten 16. oktober 2007). Dette gjaldt riktignok jernba- neinvesteringer, men prinsippet er det samme. Høyres leder Erna Solberg uttalte dessuten føl- gende til Dagbladet 26. februar 2007:

«I dagens situasjon mener jeg det er feil å bruke mer oljepeng- er, men dette kan også komme an på hva pengene brukes på. Det er ikke all pengebruk som skaper det samme presset i øko- nomien».

Frp har de siste årene sendt sine budsjetter til Statistisk sen- tralbyrå for gjennomgang. Hver gang har dette resultert i en indikasjon på at renten vil være lavere med Frps budsjettoplegg enn med regjeringens. Jeg føler meg derfor trygg på at ikke-sosi- alistiske partier vil finne frem til en bedre samfunnsøkonomisk plattform enn dagens, dersom samarbeidsviljen er til stede.

Ulf Leirstein
finanspolitisk talsmann (Frp)

Private barnehager sikres finansiering

Dagens Næringsliv påstår i en leder 15. mai at regje- ringens forslag om å avvike de øremerkede barneha- getilskuddene tyder på at en ser de private barnehagene som mindre verd enn kommunale.

Overgang fra øremerkede til- skudd til rammefinansiering har vært et tverrpolitisk ønske i 20 år, og det bør derfor ikke over- raske noen at det foreslås gjennomført i 2011. Det kan hel- ler ikke tolkes som mistro til pri- vate barnehager. Det er ingen

FEIL. Vi trenger både kommu- nale og private barnehager også i framtida, skriver Bård Vegar Solhjell.

grunn til at barnehager skal måtte legge ned som følge av dette lovforslaget. Tvert imot har regjeringen foreslått en plikt for kommunene til å finansiere de

private barnehagene som er eta- blert når øremerkingen opphø- rer.

Loven vil også pålegge kom- munene å sikre hensynet til for- utsigbarhet og kvalitet i de pri- vate barnehagene. I tillegg kom- mer en lovfestet rett til barneha- geplass som gjør det nødvendig for kommunene å ha full barne- hagedekning. Fram til 2011 vil det fortsatt være øremerkede til- skudd, og kommunene vil få støtte til å fortsette å opprette nye plasser.

DN kan ikke ha lest forslaget godt nok når avisen hevder at regjeringen hindrer konkurran- se fra private aktører. Denne SV- statsråden pålegger faktisk nor- ske kommuner å finansiere pri- vate barnehagetilbud, ikke det motsatte. Det gjør jeg fordi bar- nehage er et fantastisk tilbud til foreldre og barn, og fordi vi trenger både kommunale og pri- vate barnehager også i framtida.

Bård Vegar Solhjell (SV),
kunnskapsminister

DN 19. mai.